

УДК 330.322

Транченко Л.В., д.е.н., професор кафедри економіки та менеджменту
Уманська філія ПВНЗ «Європейський університет»

РІВЕНЬ ТА ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНВЕСТИВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОЇ СФЕРИ

У статті висвітлено рівень та економічна ефективність інвестування підприємств аграрної сфери. Аргументовано, що підприємства мають доволі високий запас економічної стійкості та інвестиційної привабливості, тобто їх діяльність характеризується меншим рівнем ризику виникнення збитковості, мають достатній інвестиційний потенціал, який забезпечується сприятливими агрокліматичними умовами та високопродуктивними земельними ресурсами, достатніми трудовими ресурсами, значним землезабезпеченням окупності інвестицій сприяє висока якість та велика номенклатура вироблюваної продукції.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, економічна ефективність, аграрні підприємства, аграрна сфера.

Tranchenko L.V.

BACKGROUND AND ECONOMIC EFFICIENCY INVESTMENT COMPANY OF AGRICULTURAL SERVICES

The state, trends and current issues in investment activity of agricultural enterprises Vinnytsia region whose solution will improve the efficiency of their work, to solving some problematic aspects of the regional economy. The article substantiates that the financial and economic stability of businesses is not always sufficient, due to the disparity of agricultural market prices, availability of a large number of agents on it, lack of working capital, which requires improved mechanisms to attract investment. Consider ways to improve investment and means of determining reserves and areas of growth in productivity in agricultural enterprises Vinnytsia region. Makes proposals to enhance investment processes in the agricultural sector, the expansion of the investment activity of agricultural enterprises from the perspective of economic development and competitiveness in the new market conditions.

Key words: investment, investment, economic efficiency, agricultural enterprises, agricultural sphere.

Транченко Л.В.

УРОВЕНЬ И ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИНВЕСТИРОВАНИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ АГРАРНОЙ СФЕРЫ

В статье освещены уровень и экономическая эффективность инвестирования предприятий аграрной сферы. Аргументировано, что предприятия имеют достаточно высокий запас экономической устойчивости и инвестиционной привлекательности, то есть их деятельность характеризуется меньшим уровнем риска возникновения убыточности, имеющие достаточный инвестиционный потенциал, который обеспечивается благоприятными агроклиматическими условиями и высокопроизводительными земельными ресурсами, достаточными трудовыми ресурсами, значительным землезабезпеченням окупаемости инвестиций способствует высокое качество и большая номенклатура производимой продукции.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная деятельность, экономическая эффективность, аграрные предприятия, аграрная сфера.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. У сукупності заходів ефективного розвитку підприємств аграрної сфери на перший план виходить їх інвестиційне забезпечення та досягнення економічної стійкості. Це пов'язано із зростанням капіталізації та корпоратизації аграрного виробництва з однієї сторони та необхідністю впровадження інновацій у виробничі процеси, модернізації техніки, удосконалення операційної та інших видів діяльності – з іншої. Необхідно вказати, що в останні роки для підприємств аграрної сфери економіки, особливо великих та середніх, є характерною позитивна динаміка основних показників господарювання. Україна відіграє все більш значну роль на світовому ринку продовольчих товарів та сільськогосподарської сировини. Цьому сприяють унікальний земельний потенціал, висококваліфіковані трудові ресурси аграрних підприємств, послідовна державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників.

Однак інвестиційні ресурси виявляються недостатніми для забезпечення розширеного відтворення в аграрній сфері, досягнення економічної стійкості сільськогосподарських підприємств, особливо малих. Тому, підприємства аграрної сфери часто вирішують складні

соціально-економічні та виробничі завдання в умовах обмеження інвестиційних ресурсів, значної конкуренції та ризиків на ринку. Труднощі пов'язані із залученням кредитів та позик, наявністю великої кількості посередників у процесі реалізації готової продукції, недостатнім моніторингом кон'юнктури продовольчого ринку, слабкою організацією сільських громад та сільських територій у цілому.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Необхідно відзначити, що проблеми інвестиційного забезпечення та механізмів його здійснення знаходяться у полі зору багатьох відомих українських та зарубіжних учених-економістів. Серед них віділяються праці таких дослідників, як Г.М. Азаренкова, В.М. Алексійчук, М.І. Баканова, І.Т. Балабанов, І.О. Банева, Л. Бернстайн, М.Д. Білик, М.Г. Білуха, І.О. Бланк, Є.Ф. Бріггем, В.М. Гриньов, О.Є. Гудзь, М.Я. Дем'яненко, М.М. Єрмошенко, О.Д. Заруба, О.Т. Звягінцева, Г.О. Крамаренко, Г.Г. Кірейцев, А.В. Коваленко, В.В. Козик, М.Н. Крейніна, В.В. Лаврук, П.М. Майданевич, В.В. Поддєрьогін, В.С. Пономаренко, М.О. Плахтій, Н.О. Русак, В.А. Русак, П.Т. Саблук, Г.В. Савицька, Р.С. Сайфуліна, А.М. Сопко, Л.К. Сук, Н.В. Тарасенко та А.Д. Шеремет. Теоретичні, методичні й практичні основи інвестування, викладені в працях цих учених, можуть бути використані для осмислення складного процесу розвитку інвестування підприємств аграрної сфери України.

Проте поглиблених досліджень потребує обґрунтування методів та механізмів залучення інвестицій у діяльність аграрних підприємств, визначення взаємозв'язку інвестиційного потенціалу та економічної стійкості аграрних підприємств, розробка дієвих заходів щодо удосконалення механізмів інвестиційної діяльності на основі програмно-цільового підходу, математичного моделювання, інституційного забезпечення інвестиційних процесів. Важливість та актуальність вирішення окресленого кола проблем зумовили вибір теми, мету, завдання, наукову новизну.

Цілі статті. Дослідити і оцінити рівень та економічну ефективність інвестування підприємств аграрної сфери.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Агропромисловий комплекс Вінниччини це найбільш інвестиційно – привабливий, експортно-спроможний та ліквідний сектор економіки області. Площа сільськогосподарських угідь складає понад 2 млн. га [1]. Родючість ґрунтів по області сягає 60-65 одиниць (за 100-бальною шкалою). За розмірами сільськогосподарських угідь область займає серед України 9 місце. Вінниччина має один із найпотужніший у державі агропромисловий комплекс, основу якого складають 1199 сільськогосподарських підприємств, в т.ч. 602 великотоварних, 1374 селянських фермерських господарств, 531,3 тис. особистих селянських господарств, 184 великих підприємств харчової та переробної промисловості, понад 1500 малих переробних підприємств, 4 науково-дослідні станції, інститут кормів УААН, аграрний університет, 4 коледжі та 5 технікумів, 197 агросервісних підприємств та організацій [1]. В галузі зайнято біля 145 тис. працівників. В області використовується 2017,6 тис. га сільськогосподарських угідь, з них 1729,9 тис. га ріллі, 48,8 тис. га багаторічних насаджень, 50,3 тис. га сіножатей, 187,6 тис. га пасовищ. За розмірами сільськогосподарських угідь область займає серед регіонів України 9 місце. Вінниччина має найбільший бурякоцукровий комплекс, займає провідні позиції по валових зборах зернових культур, в картоплярстві, садівництві та тваринництві. В області сконцентровано 13-14 % наявних в Україні площ цукрових буряків, і 5-6 % зернових культур [1].

Частка фінансових результатів підприємств аграрної сфери Вінницької області в складі фінансових результатів сільськогосподарських підприємств України з кожним роком зменшується, що свідчить про недостатній рівень фінансових ресурсів та вплив економічної ситуації в державі, а також невідповідність цінової політики щодо ресурсів, що використовуються у виробничій діяльності підприємств аграрної сфери та цінами на сільськогосподарську продукцію як рослинництва так і тваринництва. Але незажаючи на це, Вінниччина має один із найпотужніших серед регіонів України агропромисловий комплекс, який демонструє високі темпи розвитку. В регіоні виробляється 6,3 % обсягу валової продукції сільського господарства України. За останні 10 років всіма категоріями господарств нарощено обсяги виробництва сільськогосподарської продукції з 4,9 до 7,2 млрд. грн., або на 2,3 млрд. грн. (52 %), в т.ч. в рослинництві – на 89,4 % (рис. 1).

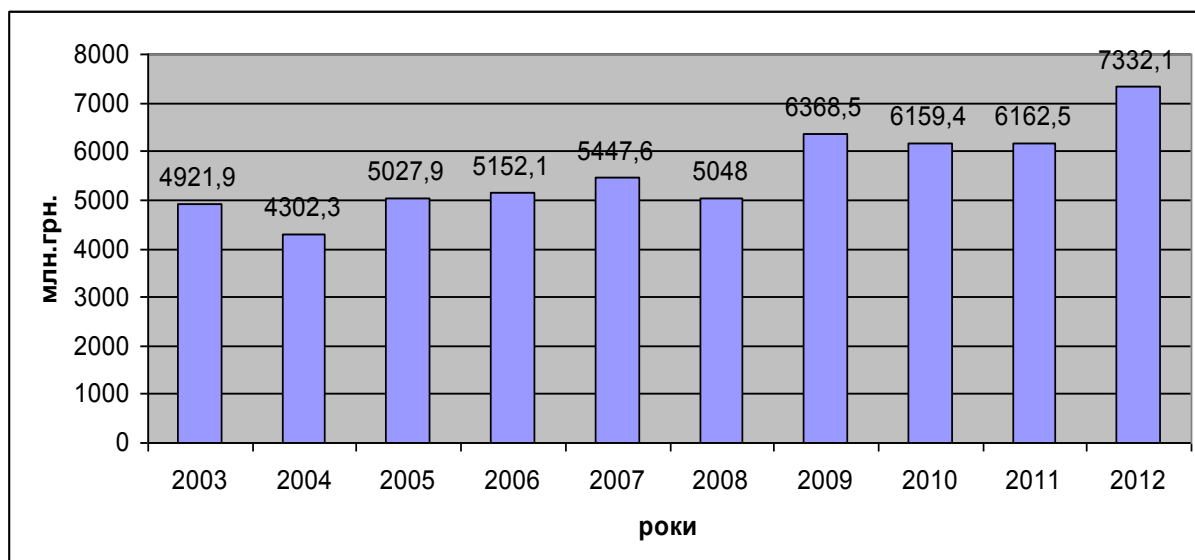

Рис. 1. Валова продукція сільського господарства Вінницької області*
Розраховано автором на основі [1; 2; 3; 4]

Середні ціни на сільськогосподарські культури також зросли, що сприяло підвищенню валового доходу від реалізації продукції (табл. 1).

Таблиця 1
Середні ціни реалізації сільськогосподарськими підприємствами (крім малих) продукції сільського господарства Вінниччини за 2006-2012 рр. (грн.)

	Зернові та зернобобові культури	Олійні культури	Цукрові буряки	Картопля	Овочі	Худоба та птиця (у живій вазі)	Молоко та молочні продукти	Яйця, за тис.шт.
2006	448,8	840,0	195,4	675,1	1422,8	6635,8	1113,7	275,9
2007	537,3	1007,1	191,7	1253,1	414,7	5909,8	1087,9	197,7
2008	861,8	1772,8	140,9	1177,0	458,1	6246,6	1734,8	236,6
2009	766,1	1781,7	193,8	1180,7	574,5	10139,8	2194,9	315,4
2010	798,2	2139,7	277,4	1319,7	682,6	9745,1	1945,6	346,1
2011	1109,2	2848,2	385,0	2139,9	2987,7	9938,9	2946,4	364,6
2012	1344,5	3234,1	403,8	1763,7	4264,6	11878,8	3064,9	442,5

Розраховано автором на основі [1; 2; 3; 4]

Відповідно до наведених даних табл. 1, варто відзначити те, що за 2006-2012рр. підвищилися середні ціни на такі види сільськогосподарської продукції: зернові та зернобобові культури на 615,27 %, олійні культури на 977,31 %, цукрові буряки на 717,41%, картоплю на 646,70 %, овочі на 1532,07 %, худобу та птицю на 2886,2 %, молоко та молочні продукти на 1615,11 %, яйця на 280,15 %. В структурі посівів зернові культури займають 52,7 % посівних площ, технічні культури – 22,8 %, в тому числі цукрові буряки – 8,6 %, картопля і овочі – 8,4 %, кормові культури – 16,1 %. Враховуючи природно-кліматичні та інші особливості регіону, значні потенційні його можливості в розвитку сільськогосподарського виробництва (бурякоцукрового комплексу, зерновиробництва, картоплярства, садівництва та тваринництва) галузей харчової та переробної промисловості, Вінниччина може в перспективі виробляти 3,5-4 млн. тонн зерна, 5-6 млн. тонн цукросировини (650-700 тонн цукру), 350-360 тис. тонн м'яса (в живій вазі), 1270-1300 тис. тонн молока, в значних розмірах іншої продукції. У січні-травні 2012р. загальне виробництво продукції сільського господарства порівняно з відповідним періодом 2011р. зросло на 1,6%, у т.ч. в сільськогосподарських підприємствах – на 5,2%, у господарствах населення – на 0,3% (рис. 2).

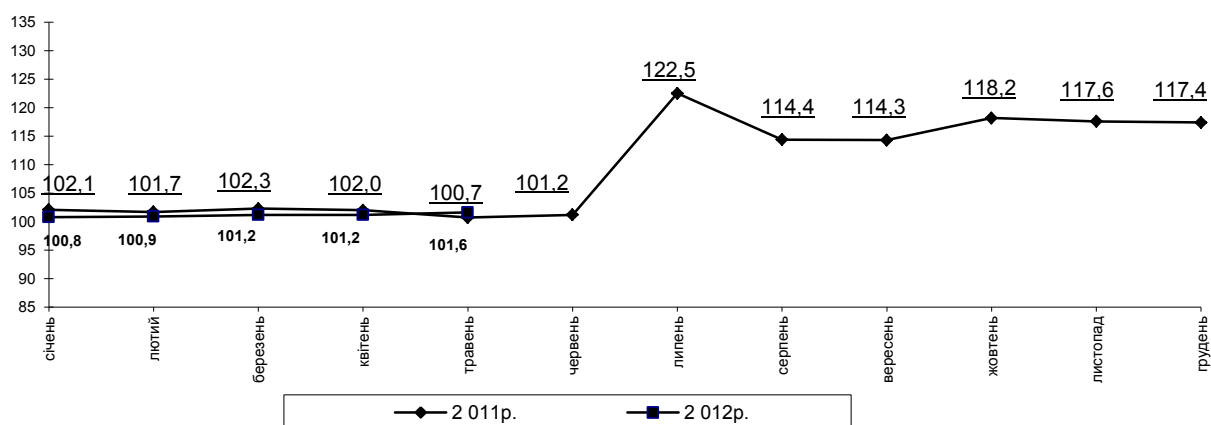

Рис. 2. Обсяги сільськогосподарського виробництва Вінницької області, %*
Розраховано автором на основі [1; 2; 3; 4]

За розрахунковими даними (табл. 2), в усіх категоріях господарств на початок червня 2012р. було посіяно всього ярих культур (по ярому клину та по загиблих озимих і багаторічних травах) на площі 1078,5 тис.га, що на 8,0% більше проти відповідної дати минулого року, з них у сільськогосподарських підприємствах – 793,4 тис.га (на 7,7%), господарствах населення – 285,1 тис.га (на 9,0%). Сільськогосподарські підприємства всіх районів розпочали сівбу ярих культур, найбільше 44,7 тис.га їх посіяно (з урахуванням пересіву по загиблих озимих) в Хмільницькому, 43,6 тис.га – Бершадському та 42,3 тис.га – Козятинському районах. Зернові та зернобобові культури (без кукурудзи) по ярому клину було посіяно на площі 159,4 тис.га, що менше порівняно з 1 червня 2011р. на 25,3 тис.га або на 13,7%, з них ячменю посіяно 105,8 тис.га (менше на 12,1 тис.га або на 10,3%). Проти 1 червня 2011р. посівна площа кукурудзи на зерно зросла на 49,7 тис.га (на 20,0%), цукрових буряків (фабричних) – на 9,1 тис.га (на 12,1%), соняшнику – на 7,6 тис.га (на 5,3%), сої – на 22,8 тис.га (на 20,7%), овочів відкритого ґрунту – на 1,2 тис.га (на 6,4%). У структурі посівної площі по ярому клину станом на 1 червня 2012 р. кукурудза на зерно зайняла – 28,7% (торік – 25,5%), зернові та зернобобові культури (без кукурудзи) – 15,4% (19,0%), соняшник – 14,6% (14,8%), картопля та овочі – 12,4% (12,7%), цукрові буряки (фабричні) – 8,1% (7,7%).

Таблиця 2
Структура посівних культур (тис.га)

	Усі категорії господарств		У тому числі			
			сільськогосподарські підприємства		господарства населення	
	2012р.	2012р. у % до 2011р.	2012р.	2012р. у % до 2011р.	2012р.	2012р. у % до 2011р.
Посіяно ярих культур – усього	1078,5	108,0	793,4	107,7	285,1	109,0
з них по ярому клину	1037,3	106,5	752,2	105,6	285,1	109,0
по загиблих озимих та багаторічних травах	41,2	169,1	41,2	169,1	–	–
Із загальної площі ярого клину						
зернові та зернобобові культури (без кукурудзи)	159,4	86,3	108,4	78,1	51,0	111,1
з них ячмінь	105,8	89,7	62,9	81,5	42,9	105,3
кукурудза на зерно	298,2	120,0	250,7	120,7	47,5	116,2
цукрові буряки (фабричні)	84,1	112,1	75,8	112,1	8,3	112,0
соняшник на зерно	151,8	105,3	140,1	104,9	11,7	110,0
ріпак ярий	4,8	62,5	4,7	62,6	0,1	56,2
картопля	108,3	103,7	1,4	109,7	106,9	103,6
овочі відкритого ґрунту	20,4	106,4	0,7	62,2	19,7	109,1

Розраховано автором на основі [1; 2; 3; 4]

За інформацією сільськогосподарських підприємств (крім малих), із 442,8 тис.га озимих на зерно і зелений корм, посіяних восени 2011р., в зимовий та весняний період загинуло 44,7 тис.га (10,1% до посіяного), у т.ч. 15,1 тис.га озимих на зерно (4,2%). У

січні–травні 2012р. під посіви ярих культур аграрними підприємствами (крім малих) внесено 75,4 тис.т мінеральних (у перерахунку на 100% поживних речовин) та 61,6 тис.т органічних добрив. Мінеральні добрива внесені на площу 871,2 тис.га, органічні добрива – 2580 га. У господарствах усіх категорій у січні–травні 2012р. вироблено 40,0 тис.т м'яса (реалізація худоби та птиці на забій в живій вазі), що на 4,8% менше проти січня–травня 2011р., з них аграрними підприємствами вироблено 14,2 тис.т (менше на 6,8%). Виробництво м'яса зросло до рівня відповідного періоду 2011р. в аграрних підприємствах 10 районів, найсуттєвіше: в 2,0 раза – Мурованокуріловецького та в 1,6 раза – Барського районів. У структурі реалізації худоби та птиці на забій аграрних підприємств (крім малих) частка реалізації великої рогатої худоби становила 35,1% (у 2011р. – 35,3%), птиці всіх видів – 39,9% (33,3%), у т.ч. бройлерів – 36,3% (30,8%), свиней – 24,6% (31,1%) (табл. 3).

Порівняно з січнем–травнем 2011р. в аграрних підприємствах (крім малих) обсяг вирощування худоби та птиці знизився на 1,3%, у т.ч. свиней – на 8,4%, при цьому великої рогатої худоби зріс на 1,0% та птиці – на 2,6%. Відношення загального обсягу вирощування до реалізації тварин на забій склало 110,1% проти 104,2% у січні–травні 2011р. Середньодобові прирости на вирощуванні, відгодівлі та нагулі великої рогатої худоби зросли з 497 до 498 г, свиней – з 342 г до 361 г.

Таблиця 3

Виробництво основних видів тваринницької продукції

Продукція	Усі категорії господарств		Сільськогосподарські підприємства		Господарства населення		Частка господарств населення у загальному виробництві, %	
	2012р.	2012р. у % до 2011р.	2012р.	2012р. у % до 2011р. ¹	2012р.	2012р. у % до 2011р.	2012р.	2011р.
М'ясо (реалізація худоби та птиці на забій в живій вазі), тис.т	40,0	95,2	14,2	93,2	25,8	96,3	64,5	63,8
Молоко, тис.т	327,8	104,2	66,9	119,5	260,9	100,9	79,6	82,2
Яйця, млн.шт.	351,4	95,3	127,2	91,8	224,2	97,4	63,8	62,4

Розраховано автором на основі [1; 2; 3; 4]

Загальне виробництво молока проти відповідного періоду 2011р. зросло в сільськогосподарських підприємствах усіх районів (крім Барського, Могилів-Подільського, Немирівського та Чернівецького), найбільше – Тульчинського (на 44,2%), Гайсинського (на 42,0%), Літинського (на 38,0%) та Бершадського (на 37,0%) районів. Середній надій молока від однієї корови в аграрних підприємствах (крім малих) зріс на 319 кг або на 19,0% і становив 1996 кг. Найвищі середні надой молока спостерігались у сільгоспідприємствах таких районів: Крижопільського – 2715 кг, Тростянецького – 2701 кг, Літинського – 2663 кг, Піщанського – 2594 кг, Томашпільського – 2533 кг та Ямпільського – 2515 кг районів.

Обсяги виробництва яєць усіх видів зросли у 6 районах, найсуттєвіше: у Вінницькому (з 74,0 до 79,8 млн.шт.) районі, проте не займались виробництвом яєць сільськогосподарські підприємства 13 районів. Продуктивність курей-несучок зменшилась в аграрних підприємствах (крім малих) на 4,7% і склала 121 яйце. Господарствами населення проти січня-травня 2011р. зросло виробництво молока на 0,9%, при цьому знизилось виробництво м'яса (реалізація худоби та птиці на забій в живій вазі) на 3,7% та яєць – на 2,6%. За розрахунками на 1 червня 2012р. чисельність поголів'я худоби та птиці характеризувалася такими даними (табл. 4).

Чисельність поголів'я худоби та птиці, (тис. голів)

Продукція	Всі категорії господарств		в тому числі						
			сільськогосподарські підприємства			господарства населення			
	2012р.	2012р. до 2011р. +; -	у %	2012р.	2012р. до 2011р. +; -	у %	2012р.	2012р. до 2011р. +; -	у %
Велика рогата худоба	356,2	11,0	103,2	110,1	1,2	101,1	246,1	9,8	104,1
в т.ч. корови	176,8	-0,8	99,5	35,6	0,2	100,5	141,2	-1,0	99,3
Свині	364,6	-8,0	97,9	108,7	-13,8	88,7	255,9	5,8	102,3
Вівці і кози	59,2	1,2	102,1	8,2	-0,4	95,0	51,0	1,6	103,2
Птиця	9547,9	-538,3	94,7	2219,0	-449,3	83,2	7328,9	-89,0	98,8

Розраховано автором на основі [1; 2; 3; 4]

Порівняно з станом на 1 червня 2011р. зросло загальне поголів'я великої рогатої худоби на 3,2%, овець і кіз на 2,1%, тоді як наявність корів знизилась на 0,5%, свиней – на 2,1% та птиці – на 5,3%. В сільськогосподарських підприємствах відбулося збільшення чисельності великої рогатої худоби на 1,1%, у тому числі корів – на 0,5%, при цьому чисельність овець і кіз знизилась на 5,0%, свиней – на 11,3% та птиці – на 16,8%. Поголів'я великої рогатої худоби зросло в аграрних підприємствах 15 районів, особливо (на 28,0%) в Літинському та (на 17,7%) Гайсинському районах; свиней – знизилось у 19 районах, значно (в 2,2 раза) в Погребищенському, (в 1,8 раза) Чернівецькому та (в 1,7 раза) Жмеринському районах. Поголів'я овець та кіз зросло в 12 районах, найбільше (в 2,0 раза) у Ямпільському районі. Проти 1 червня 2011р. зросла чисельність птиці в сільгосп-підприємствах 5 районів, при цьому, поголів'я птиці відсутнє у Гайсинському, Іллінецькому, Козятинському, Липовецькому, Літинському, Могилів-Подільському, Оратівському, Теплицькому, Хмільницькому, Чернівецькому, Чечельницькому та Ямпільському районах. Поголів'я великої рогатої худоби, що утримується в господарствах населення зросло на 4,1%, свиней – на 2,3%, овець та кіз – на 3,2%, при цьому поголів'я корів знизилось на 0,7% та птиці – на 1,2%. Станом на 1 червня 2012р. в аграрних підприємствах (крім малих) було в наявності 99,2 тис.т кормових одиниць кормів усіх видів, що на 18,6% більше, ніж на 1 червня 2011р. У розрахунку на одну умовну голову великої худоби припадало по 6,2 проти 4,8 ц к.од. станом на 1 червня 2011р.

Загальний обсяг реалізованої підприємствами аграрної сфери власно виробленої продукції за січень–травень 2012р. порівняно з відповідним періодом 2011р. зріс на 48,2%, за рахунок збільшення обсягів реалізації продукції рослинництва у 1,6 раза та тваринництва – на 3,6%. Частка продукції рослинництва у загальній вартості реалізованої продукції склала 81,2%, тваринництва – 18,8% (у січні–травні 2011р. – 73,0% та 27,0% відповідно). Обсяги реалізації сільськогосподарськими підприємствами основних видів аграрної продукції характеризувалися такими даними (табл. 5). Порівняно з січнем–травнем 2011р. загальні обсяги продажу худоби та птиці зменшили сільськогосподарські підприємства 17 районів, з них великої рогатої худоби – 16 та свиней – 19 районів. Реалізацію молока та молочних продуктів збільшено аграрними підприємствами усіх районів (крім Немирівського та Погребищенського), із них найбільше (у 2,1 раза) в Чечельницькому, (у 1,6 раза) Літинському, Липовецькому та Тульчинському, (у 1,5 раза) Томашпільському районах.

Таблиця 5

Обсяги реалізації сільськогосподарськими підприємствами основних видів аграрної продукції, (тис.т)

	Січень-травень 2012р.	Січень-травень 2012р. до січня-травня 2011р. ¹		Частка реалізації продукції переробним підприємствам у загальному обсязі, %	
		+,-	у %	січень-травень 2012р.	січень-травень 2011р.
Зернові та зернобобові культури	531,8	173,6	148,5	3,9	2,8
у тому числі					
пшениця	220,7	87,8	166,1	8,4	5,3
жито	1,3	0,8	263,4	-	-
ячмінь	41,0	18,7	184,0	0,2	0,4
кукурудза	257,0	65,9	134,5	0,8	1,6

Насіння соняшнику	54,9	20,5	159,6	6,1	7,2
Соя	40,1	9,8	132,3	2,5	0,8
Ріпак	10,2	10,1	6785,4	0,5	–
Худоба та птиця (в живій вазі)	14,5	–0,9	94,2	39,4	43,6
у тому числі					
велика рогата худоба	5,1	0,1	102,0	76,2	77,5
свині	3,6	–1,5	70,9	50,5	56,9
птиця	5,8	0,4	108,1	–	–
Молоко та молочні продукти	54331	8,9	119,6	89,0	98,5
Яйця, млн.шт.	102,7	–7,5	93,2	–	–

Розраховано автором на основі [1; 2; 3; 4]

Із чотирьох районів, що займаються реалізацією яєць збільшили обсяги сільськогосподарські підприємства Вінницького (на 9,2%) та Тульчинського (на 1,3%) районів. За січень-травень 2012р. проти відповідного періоду минулого року знизилась середня ціна продажу зернових та олійних культур, картоплі, цукру, олії, при цьому продукція тваринництва подорожчала. Станом на 1 червня 2012р. в сільськогосподарських підприємствах (крім малих) та підприємствах, що здійснюють зберігання, переробку зернових культур, було в наявності 544,0 тис.т зерна (у 2,3 раза більше проти 1 червня 2011р.). Безпосередньо в аграрних підприємствах зберігалось 262,1 тис.т зерна. Зернозберігаючі та зернопереробні підприємства мали в наявності 281,9 тис.т зерна. Середня закупівельна ціна зернових культур, яку пропонували зберігаючі та переробні підприємства товаровиробникам, у січні–травні п.р. становила 1719,8 грн. за 1 тонну, що на 7,0% більше рівня відповідного періоду минулого року. Запаси насіння соняшнику становили 44,9 тис.т, із них безпосередньо в аграрних підприємствах (крім малих) зберігалось 11,2 тис.т, а на підприємствах, що здійснюють його переробку і зберігання – 33,7 тис.т. Таким чином варто відзначити, що в 2011 р. у Вінницьку область іноземними інвесторами було вкладено 39,4 млн. доларів [1; 4]. Це більше ніж було вкладено в 2008 р., що свідчить про інвестиційну привабливість регіону. В загальному ж, надходження інвестицій до області мало наступну динаміку (рис. 3).

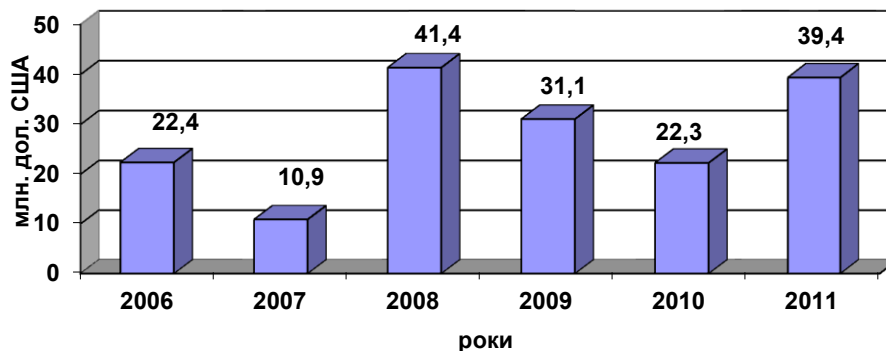

Рис. 3. Обсяги надходжень інвестицій до Вінницької області (млн. дол. США)*
Розраховано автором на основі [1; 2; 3; 4]

Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій (ПІІ), спрямованих в економіку області, станом на 01.01.2011 року становить 212,5 млн. дол. США. (в розрахунку на одну особу – 129,7 дол. США). В 2010 р. прямі інвестиції в сільське господарство Вінницької області склали 3,15 млн. дол. США, що складає 8% від загального обсягу інвестицій [4]. Якщо подивитися на динаміку надходження інвестицій в сільське господарство Вінницької області, то побачимо наступне: в 2006 році обсяги інвестицій в сільське господарство становили 1,16 млн. дол. США, в 2007 році приріст інвестицій склав 37,06%. Тобто величина інвестиційних надходжень в сільське господарство в 2007 році становила 1,59 млн. грн. В 2008 році в економіку області надійшло 31,1 млн. дол. США, з них в сільське господарство було спрямовано 5,9% або 1,84 млн. дол. США. 2009 рік для країни був кризовим у фінансовому плані, що стосується інвестицій, то їх надходження в сільське господарство скоротилося на 37,2% і становило 0,68 млн. дол. США [3]. Таким чином обсяги інвестицій в сільське господарство області мали таку динаміку (рис. 4).

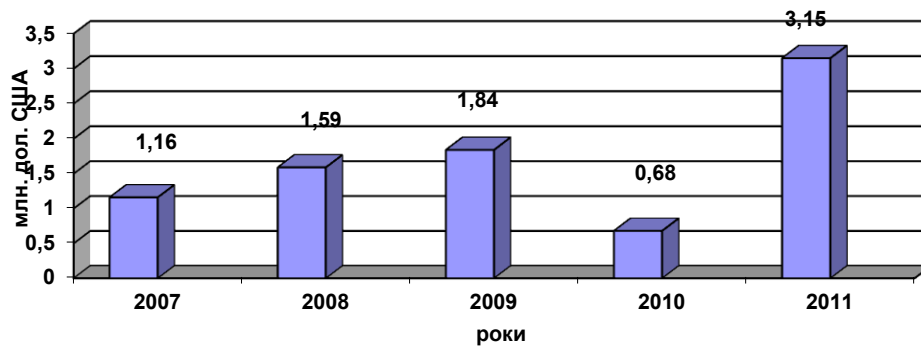

Рис. 4. Обсяги надходжень інвестицій в сільське господарство Вінницької області (млн. дол. США)*
Розраховано автором на основі [1; 2; 3; 4]

За даними головного управління статистики у м. Вінниці, основні інвестиційні вкладення здійснювалися у розвиток рослинництва та тваринництва. Зокрема, австрійська фірма ТОВ «Аграна Фрут «Лука» у розвиток рослинництва вклала 3606,32 тис. дол. США. Нідерландські інвестори в сільське господарство області за останні три роки вклали 2,81 млн. дол. США. Основний інтерес у цих інвесторів викликає цукрова промисловість області, саме на переформування цукрової галузі і були вкладені ці кошти. Німецькі інвестори вкладають свої кошти у рослинництво, здебільшого у вирощуванні пшениці, яку потім експортують. Однак найбільшим інвестором в сільське господарство області є корпорація «Зоря Поділля» та ТМ «Наша Ряба» яка планує вкласти у розвиток сільського господарства області 1,5 млрд. дол. США [4]. Результати дослідження показують, що за обсягами інвестицій у сільське господарство, Вінницька область посідає провідне місце серед областей України. При цьому спостерігається щорічне збільшення надходження інвестицій в кожен галузь сільського господарства. Позитивним є те, що поступово, як за рахунок іноземних так і за рахунок вітчизняних інвестицій починає відновлюватися цукрова промисловість. Досить швидкими темпами розвивається тваринництво (в основному молочна промисловість), прискореними темпами ведеться будівництво птахофабрик. Це дасть можливість як збільшити обсяги посівних площ під корм.

Висновки. Підводячи підсумок можна сказати, що основними чинниками впливу на підвищення рівня та економічної ефективності прибутковості та залучення додаткових інвестицій є: обсяг реалізованої продукції, асортиментна структура, величина затрат на виробництво, ціни на продукцію та сезонні умови. З вище викладеного видно, що підприємства мають доволі високий запас економічної стійкості та інвестиційної привабливості, тобто їх діяльність характеризується меншим рівнем ризику виникнення збитковості. Таким чином, підприємства аграрної сфери Вінницької області мають достатній інвестиційний потенціал, який забезпечується сприятливими агрокліматичними умовами та високопродуктивними земельними ресурсами, достатніми трудовими ресурсами, значним землезабезпеченням окупності інвестицій сприяє висока якість та велика номенклатура вироблюваної продукції. Проте, фінансово-економічна стійкість суб'єктів господарювання є не завжди достатньою. Це зумовлюється диспаритетом цін на аграрному ринку, наявністю значної кількості посередників на ньому, нестачою власних обігових коштів, що вимагає удосконалення механізмів залучення інвестицій та інвестиційної діяльності у цілому.

Список використаних джерел:

1. Вінницька обласна державна адміністрація [Електронний ресурс]: офіц. сайт. — Режим доступу: <http://www.agro-business.com.ua>
2. Вінниччина у цифрах [Електронний ресурс]: стат. зб. — Вінниця, 2012. — 173 с. — Режим доступу: <http://www.agro-business.com.ua>
3. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]: офіційний web-сайт. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Динаміка інвестицій в основний капітал за галузями економіки // Сільське господарство Вінниччини за 2012 рік: стат. зб. — Вінниця, 2011. — С. 20–21.